

נלחם, אילו יכולתי, גם בדיבור-פה וגם במעשה.
מינ': גם דברייך אלה מתקבלים על דעתי, סוקרטיס.

[...]

מינ': ... ושואל אני את עצמי שמא אין בכלל אנשים טובים, או, אם יש כאלה, איזוהי דרך התהוותם.

סו': נראה, מינון, שאני ואתה בני-אדם חסרי-ערך הננו, ושלא חינך אותך גורגיאס, ואותי פרודיקוס במדה מספיקה. על-כן חובה עלינו לדאוג לעצמנו בתשומת-לב מיוחדת, ולבקש אדם שישפר את מדותינו באיזה אופן שהוא. וכשאני אומר כך, חושב אני כל החקירה שבה עסקנו זה עכשיו; כי עשינו דבר מגוחך במה שהעלמנו עין מן העובדה שאין בני-אדם מנהלים את ענייניהם באופן נכון וטוב אך ורק כשמדריכה אותם הידיעה¹⁶. או שומא צריכים אנו להודות שאיננו יכולים לדעת איזוהי דרך התהוותם של האנשים הטובים?

מינ': מה כוונתך בזה, סוקרטיס?

סו': אבאר לך. כשהסכמנו שהאנשים הטובים צריכים להיות גם מועילים, היתה הסכמתנו זו נכונה, כי לא ייתכן שלא יהיה כך. וכי כן הוא?
מינ': כן.

סו': ושיהיו מועילים אם ידריכו את העניינים כהלכה - גם לזה, כנראה, הסכמנו בצדק?
מינ': כן.

סו': ואולם שאי-אפשר לאדם להדריך את העניינים כהלכה אלא אם כן בעל-תבונה הוא - דומה היא הסכמתנו בזה להסכמה בלתי-צודקת.

מינ': אם כן, איזו הסכמה תהיה צודקת לדעתך?
סו': אני אומר לך, אם אדם היודע את הדרך ללריסה (או לאיזה מקום שתרצה) ילך שמה וידריך אחרים, וכי לא ידריכם באופן נכון וטוב?
מינ': בהחלט.

סו': אך אם לאדם אחר יש דעה¹⁷ נכונה בדבר הדרך, שמעולם לא הלך בה ושאינו יודע אותה, וכי לא

ידריך גם הוא כהלכה?

מינ': בהחלט.

סו': וכל זמן שתהיה לו דעה נכונה בדבר שלשני יש בו ידיעה, הרי אדם זה, שהוא בעל דעה נכונה אך אינו מבין, לא יפול כמדריך ממי שמבין בענין הנידון.
מינ': אמנם לא.

סו': אין, אפוא, הדעה האמתית נופלת מן התבונה כמדריכה מצד היותה מביאה לידי תוצאה נכונה¹⁸. וזהו מה שלא הבאנו בחשבון זה עכשיו בחקירתנו בדבר טיבה של השלמות, כשאמרנו שרק התבונה בלבד מדריכה למעשים נכונים; כי הרי עושה זאת גם הדעה הנכונה.
מינ': נראה כך.

סו': אם כן, לא פחות מועילה היא הידיעה הנכונה מן הידיעה.

מינ': אמנם, סוקרטיס, עד כמה שבעל-הידיעה יקלע אל המטרה תמיד, ואילו בעל הדעה הנכונה פעמים יקלע אליה ופעמים לא.

סו': מה אתה אומר? מי שדעתו נכונה תמיד, וכי לא יקלע תמיד אל המטרה, כל זמן שדעתו נכונה?

מינ': נראה לי שזה הכרחי; ועל-כן תמה אני, סוקר-טיס, מכיון שכך הוא, מדוע עולה ערכה של הידיעה בהרבה על ערכה של הדעה הנכונה, ומפני מה שונות שתיהן זו מזו.

סו': וכי יודע אתה סבת תמיהתך, או אני אומר לך?

מינ': אמור לי, בבקשה.

סו': מפני שלא שמת לב לפסיליו של דאידאלוס¹⁹; ואולי אינם נמצאים כלל אצלכם.
מינ': למה אתה מכווין בזה?
סו': הרי גם הפסילים ההם, כשאינם קשורים בכבלים, בורחים ונמלטים, אך כשהם קשורים, עומדים הם על מקומם.

מינ': ומה, אפוא?

סו': לקנות אחד ממעשי-ידינו של דאידאלוס כשהוא

16. הידיעה אינה תנאי הכרחי להתנהגות נכונה. בכך רימו סוקרטס לאפשרותו של מקור אלטרנטיבי לידיעה, שאנו יכולים לסמוך עליו, לפחות בעניינים מעשיים, בתחום ההתנהגות.

17. doxa, סברה, המנוגדת ל- episteme, ידיעה (או תבונה).

18. על פי קריטריונים פרגמאטיים אין רבותא בידיעה על פני דעה (או סברה) נכונה, משום שבעצם היות הסברה נכונה מוכטחת התוצאה ההולמת, והרי השיקול הפרגמאטי מעוניין בתוצאות בלבד.

19. פסל מפורסם שעל פי המסורת היו פסליו מתהלכים.

חפשי מכבלינו - אין זה שווה מחיר גדול, כאילו קנית עבד שהוא בחזקת בורח; שהרי אינו עומד על מקומו. אך כשהוא קשור, גדול ערכו, כי יפות היצירות עד מאד. ולמה אני מכווין בזה? לדעות הנכונות. כי גם הדעות הנכונות, כל זמן שהן עומדות על מקומן, הרי זה דבר מצויין, ולפעולותיהן הטובות אין קץ; אלא שאינן רוצות לעמוד זמן רב, והן בורחות מנשמתו של אדם. על-כן אין ערכן גדול עד שתקשור אותן בכבלי ההסברה ההגיונית של הסבות²⁰. זוהי, חברי מינון, ההיזכרות, כמו שהסכמנו בדברינו הקודמים. וכשקושרים אותן בכבלים, קחים-כל נעשות הן לדיעות, ושנית, עומדות הן על מקומן²¹. ומפני זה גדול ערכה של הידיעה מזה של הדעה הנכונה, ונבדלת הידיעה מן הדעה הנכונה במה שהיא קשורה בכבלים²².

מינ': בחיי זוס, סוקרטיס, דומה הענין לדבר שכזה.

סו': אמנם גם אני איני מדבר כמי שיודע, אלא רק כמי שמדמה. אולם שיש הבדל בין דעה נכונה ובין ידיעה - זהו לדעתי דבר שבהחלט אינו בגדר הדמיון. אדרבה: אם בכלל יש דברים שהייתי מתאמר לדעת אותם - ואין הרבה כגון אלה - על כל פנים הייתי מונה דבר זה בין הדברים הידועים לי

מינ': גם הצדק אתך, סוקרטיס.

סו': וכי לא צדקנו בזה, שכשמדריכה הדעה הנכונה בפעולה זו או אחרת, גומרת היא את המעשה באופן מוצלח לא פחות מן הידיעה?

מינ': לדעתי, גם בזה הצדק אתך.

סו': אם כן, אין הדעה הנכונה נופלת מן הידיעה, ואינה פחות מועילה ממנה למעשה; והוא הדין באדם שיש לו דעה נכונה לעומת מי שיש לו ידיעה.

מינ': אמת.

20. כאן מוצגת באופן תמציתי מאוד ההגדרה הקלאסית של ידיעה: ידיעה קיימת אם, ורק אם, מתקיימים שלושה תנאים:

א. סברה או דעה - דהיינו בעל הידיעה סובר או מאמין שמושא הכרתו הוא כזה וכזה.

ב. סברתו נכונה - דהיינו יש לה ערך אמת חיובי.

ג. סברתו מנומקת - דהיינו בעל הידיעה מסוגל להביא טעמים, נימוקים וצידוקים לסברתו.

21. כאן נעשה הקישור בין תורת ההיזכרות לבין האכחנה בין סברה לידיעה. האדם עשוי להגיע לסברה נכונה על דרך הניחוש או המקרה לפני שנוכח ואולם רק לאחר שנוכח רשאים אנו לכנותו כבעל ידיעה, שכן תהליך היזכרותו מעלה גם את הסיבות והטעמים לסברותיו.

22. לידיעה יש יתרון תיאורטי על פני הסברה הנכונה ביציבותה ובהיותה קשורה בכבלים אל ההסבר ההגיוני הסיבתי. ואף כי במבט לאחור אין הבדל מעשי בין מי שהדריך אותנו ללאריסה מתוך ידיעה, לבין מי שעשה זאת מתוך סברה (נכונה), הרי טבעי, שנסמוך יותר על בעל הידיעה, מאשר על בעל הסברה, שיעשה כן גם כעתיד.